اخلاق رساله‌سی

وهم

فروض معتقدات رساله‌سی

ودخی

احادیث قدسیه‌دن موعظ‌لردر

اوچ رساله‌دن عبارت بر کتابچه‌در بالالارننگ کونکلینه ضبط قیلدرمق اوچون منفعتلی بر اثردر

عبد القیوم بن ملا عبد الناصر اوغلی‌ننگ مؤلفاتندان

سنه ١٣٠٧

قزان

بو کتاب‌ننگ باصمه‌سینه رخصت بیرلدی سانکت پیطربورغده ٢٧ نچی نویابرده ١٩٠٠ نچی یلده

بو کتاب قزان اونیویرسیتیتی‌ننگ طبع خانه‌سنده باصمه اولنمشدر قزان اویازی توبان آیشی آولی‌ننگ اسماعیل نجم الدین اوغلی شمس الدینف‌ننگ خراجاتی ایلان ١٩٠١ نچی یلده

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ, 27 Ноября 1900 г.

КАЗАНЬ.

Типо-литографія Императорскаго Университета.

1901.

Ex libris
Из личной библиотеки Ахметзянова М.И.

Ex libris

بسم الله الرّحمن الرّحیم

اما بعد بلکل که اوغل دنیاده علم استامکدن مقصود سعادت دارین کا ایرشمکدر لکن نی قدر عالم بولسانکده کونکلنکدن اخلاق ذمیمه نی و یامان فعل لرنی چقاروب اول کونکلنکنی اخلاق حمیده بلان و افعال حسنه بلان زینتلاماسانك هنوز سعادت دارین کا ایرشه آلمای سن چونکه کونکل پادشاه در باشقه اعضالار رعیت منزلنده در - اکر کونکلنك دورست بولسه باشقه اعضالارنك دخی صحت و عافیتده بولورلار - واکر کونکلنك بوزوق بولسه همه اعضالارنك بوزوقدر - آدمده آلتمش آلتی بوزوق و یامان خلقلار باردر آلارنی اخلاق ذمیمه دیرلر - دخی ده اول اخلاق ذمیمه لرکا مقابل ینه یتمش دن زیاده یخشی و مقبول خلقلار باردر آلارنی اخلاق حمیده دیب آتالادر - ایمدی ممکن قدر اجتهاد قیل که اول یاراماس فعل لرنی اورنکدن کیتاروب ایذگو خلقلار بلان متصف بولغای سن آلارنی سنکا برام برام بیان قیلایم قولاق صال ای اوغل ٭

❁ الکفر ❁

کفرننك اصل معناسی حق اش کا و حق سوزکا قاروشمق معناسینه در حق دین دن

دونكان كشینی كافر بولدی دیرلر - كافر بولو جمیع اخلاق ذمیمه‌ننك اینك
یاوزراغی واولوغراغی در بیك مذموم فعل‌در *

الریاء

ای اوغل بلكل كه ریا اصلده اوزین اوزی كورساتو معناسینه‌در وشریعتده آخرت
عملی بلان دنیا فایداسین اراده قیلمقنی ریا دیرلر - اما بو ریا دیكان بر
فعل مذموم دركه كوب خصوصلارده واقع بولور عبادتده وكیومده صالومده یوروشده
توروشده - مثلا ضورچالما آق كیوم آق كلاپوش كیمك كبك - دخی ملاءناس‌ده
امر معروف ونهی منكر ونصیحت كبك نرسه‌لر بارده ریادر یامان خلقدر ومذموم
صفتدر صاقلانا كور ای اوغل حتی ریانی كفرگا تشبیه قیلمشلاردر حرام فعلدر
ریا ایاسی عذاب الیمگا مستحق بولور قیلغان عمللری باطلدر - وبو ریاننك
دخی ضدی باردر - ریاننك ضدی اخلاصدر - عملده وعبادتده فقط الله تعالی‌ننك
راضیلغی اوچون دیب اخلاص بلان عمل قیلمقدر اصلا طاعت وعبادتدن دنیا
فایداسین قصد قیلولرغه یاراماس بس عبادت قیل شول كیفیتده كه گویا الله
تعالی‌نی كوراسن - هربر عمل‌ننك مقبول بولمقی اخلاص‌قه موقوفدر بس اخلاص
دیكانمز بر ممدوح صفتدر *

التكبر

كبر اولوغلانو وهوالانو معناسینه‌در - هر خصوصده اوزین كشیدن آرتوق
كورمك‌در مثلا علمده وعملده وجمالده وتقوالقده ومالده وهربر خصوصده
تكبرلك وهوالانو حرامدر ومذموم فعلدر وهر مذهبده حرامدر وتكبرلكنی
ماقتاغان مذهب یوقدر - تكبرلك قیلغوچیلار اوجماحقه كرماسلر پیغمبر علیه
السلام آیتدی براوننك كونكلنده توزان قدری گنه تكبرلك بولسه‌ده اوجماحقه
كرماس دیدی ای اوغل تكبرلك الله تعالی قاشنده‌ده وبنده قاشنده‌ده مذموم اشدر
صاقلانا كور آلچق بول كچی كونكللی بول - تكبرلك‌ننك ضدی تواضع‌لقدر
وآلچقلقدر بو بر ممدوح صفتدر - بر كمسنه خدا رضالغینه تواضع‌لق قیلسه الله

تعالی آنی اعلا درجه‌لرکا کوتارور وبر کمسنه تکبرلك قیلسه الله تعالی آنی اسفل سافلین‌کا قویار دیدی *

البدعة

دین‌ده وعملده پیغمبر علیه السلام‌دان صونك پیدا بولغان نرسه‌نی بدعت دیرلر واول نرسه‌نی پیغمبر علیه السلام وهم صحابه‌لر قیلمادیلار وقیلونکز دیب امرده قیلمادیلارکه مذموم فعلدر وحرام اش‌در - پیغمبر علیه السلام آیتدی الله تعالی بدعت ایاسی‌نَنك نمازین روزه‌سین وهر بر فرض عبادتلرین قبول ایتماس دیدی - بدعت‌نَنك ضدی سنت‌در یعنی پیغمبر علیه السلام وهم صحابه‌لر قیلغان اش‌در اهل السنة والجماعت‌نَنك اعتقادیدر - پیغمبر علیه السلام‌غه ایارمك‌نَنك فرضلغی قرآن بلان ثابت‌در نه عبادتده ونه عادتده پیغمبردن غیرکا ایارمك جائز توکلدر (قال الله تعالی وما اتیکم الرسول فخذوه الی آخره) دخی پیغمبر علیه السلام آیتدی امتم‌نَنك فسادی وقتنده براو منم سنتیمه تمسك قیلسه یوز شهید ثوابی آنکار بولور دیدی *

الحسد

کونلاشمك وکونچیلك قیلمق معناسنده‌در - کشی‌نَنك کونکلنده کونچیلك بولسه اوزینه بر علاج‌سز یعنی تریلماس آورودر - شریعتده کونچیلك دیب آیته‌لر الله تعالی‌نَنك براوکا بیرکان نعمتین آندان کیتسه ایدی دیب اراده قیلمقدر - کونچیلك دخی اخلاق ذمیمه‌نَنك اولوغسی‌در چونکه کونچیلك سببلی ینه آندان نی قدر اخلاق ذمیمه‌لر صادر بولمق ممکندر - پیغمبر علیه السلام (الحاسد لا یدخل الجنة) دیدی - ایذکو عمل‌لرنَنك ثوابین جویار براونَنك کونکلنده کونچیلك بولسه غیبت نمیمه سب شماته آنده بولمق لازمدر - کونچیلك‌نَنك غیرلرکا ضرری تیه‌در شونَنك اوچون الله تعالی کونچیلك قیلغوچیلارنَنك شرندن استعاذه قیلمق بلان بیوردی - حسدنَنك ضدی نصیحتدر یعنی هر کم‌کا ایذکولکنی اراده قیلمقدرکه ممدوح صفتدر *

البخل

البخل

ای اوغل صارانلق اوقاتی بار کمسنه‌کا حرامدر ومذموم فعل‌در - صارانلق وهم یاوزخلق اصلا مؤمن کمسنه‌ده بولماس - براوده صارانلق‌ده بولسه هم‌خلقی‌ده یامان بولسه اول کمسنه‌نی کامل مؤمن دیب آیتوب بولماس - شرعا بیرو واجب بولغان یرده صارانلق قیلوب بیرماسلك صارانلقدر - مثلا کیراك علمدن بولسون کیراك مالدان وکیراك غیر نرسه‌دن - اوزندن اوزی قزغانمق اشده صارانلقدر کتابده مونی لئامت دیب آتالور - تیوش اورونده صارانلق قیلمق بیك یامان فعل‌در ومذموم اش‌در صاران کشی وایذگولکی بلان کشی‌کا منت ایتکوچی کشی اوجماح‌غه کرماس دیدی پیغمبر علیه السلام - صارانلق حقنده بیك کوب سوزلر باردر ای اوغل اوزنك کتابلاردان قاراغای‌سن - صارانلق‌ننك ضدی جوماردلقدر وممدوح صفتدر جوماردلارغه الله‌تعالی‌ننك کوب وعده‌لری باردر *

الاسراف

کیرا کماس اورونلارغه یوق یرلرکا آقچه وغیر نرسه‌لر صرف قیلونی اسراف دیرلر بزننك‌چه آرم ترم ایتودر شرعا منع قیلونغان اورونلارغه بیرودر کیراك آقچه‌دان وکیراك غیر نرسه‌دن بولسون - اسراف قطعا حرامدر بیك مذموم اش‌در پیغمبر علیه السلام آیتدی اسراف ایاسی شیطان‌ننك قرنداشی‌در - دخی قرآنده (فان المبذرین کانوا اخوان الشیطان) کیلمشدر - ای اوغل اسرافدن صاقلانا کور - شهرمزده اسراف‌ننك اورونلاری بیك کوبدر الله‌تعالی توفیق بیرسون - اسراف ایاسی شیطان‌ننك قرنداشی بولسه شیطان‌ننك قرنداشیده شیطاندر اسراف‌ننك مذموم فعل بولمقینه اوشبو کفایه‌در - اسراف حرام بولوننك حکمتی نیدر بلاسن‌مو ای اوغل - آننك اوچون مال الله‌تعالی‌ننك نعمتی‌در ایکی دنیاننك سعادتلرین تابمق اوچون بر قورال منزلنده‌در چونکه دنیا آخرت‌ننك مزرعه‌سیدرکه مال بلان آخرت دولتی تابولادر دنیا ترکلکی مال بلان منتظم بولادر - مال بلان حج قیلونادر مال بلان جهاد قیلونادر - بدن‌ننك قوتی مال بلان‌در - بدن دیکانمز کذلك عبادت قورالیدر - رزق - کیوم -

تورا تورغان یر مال بلان حاصل بولادر ـ مال بلان سؤال دن صاقلانولادر ـ مال بلان صدقه بیروچیلر درجه‌سین تابولادر قرنداش روغ‌ننگ کونکلی مال بلان تابولادر فقیرلرننگ حاجتی مال بلان ادا قیلونادر ـ مسجدلر مدرسه‌لر کوپرلر خلق فایداسی اوچون مال بلان ادا قیلونادر بس موندابن یخشی اشلرکا قورال بولغان نرسه‌نی حرام یرلرکا ونامشروع اورونلارغه نیلك آرم ایته‌سن ای اوغل صاقلان *

النفاق

ایچی طشینه موافق بولماغان کشینی وسوزی فعلینه موافق بولماغان کشینی منافق دیرلر بیك یامان خلقدر وحرام اشدر ـ نفاق قلبی دیرلر طشندان مؤمن صورتنده اما ایچنده کفر گیزلنمشدر ـ نفاق قولی دیرلر طشندان دوستلق اظهار قیلور ایچندن دوشمان بولوب یورورکه اخلاق ذمیمه‌ننگ اولوغسی‌در نفاق‌دان اجتناب لازمدر ای اوغل (ان المنافقین فی الدرك الاسفل) *

النمیمة

نمیمه ونمامچیلق سوز یورتمك معناسینه‌در مثلا فلان کشی سننگ حقنکده فلان دیب آیته دیب کیلوب سویلامکدر ـ حرام اشدر ومذموم فعلدر الله تعالی منع قیلمشدر ن والقلم سوره‌سنده قارا ـ دخی پیغمبر علیه السلام آیتدی نمام اوجماحقه کرماس دیدی ـ نمامچیلق حقنده قورقنچلی سوزلر بیك کوبدر ای اوغل صاقلان ـ غیبت ونمامچیلق روزه‌نی آچا تورغان نرسه‌لردر *

العجب

اوزی‌ننگ عملینه اوزی‌ننگ ایسی کیتمك یعنی باقچی‌من نیندابن یخشی عمل قیلدملا باصا دیب اوزی‌ننگ قیلغان عملین اولوغه صایمق ـ بو دخی حرامدر ومذمومدر فقط نادانلقدر ـ عبادتم سببلی من اوجماحقه کرورمن یاکه کسبم سببلی منم رزقم کیله‌در دیب اوزینه عجب توتادر بلمایدرکه همه نرسه الله تعالی دندر *

الغيبة

براونى آرتنده سويلامك معناسينه در – يعنى بر كشى ننك آرتنده اوزينه آيتوركا وسويلاركا يارامى تورغان اش نى غير كشى كا سويلامكدركه مخاطبنكا معلوم كشى حقنده فلان كشى فلان ايته فلان اشنى قيلا ديب براوكا سويلارسن مونى غيبت ديرلر حرام اش در ومذموم فعلدر وقطعا حرامدر قرآنده منع قيلدى الله تعالى (ولا يغتب بعضكم بعضا) ديدى براونى غيبت قيلمق آننك ايتين آشامق بلان برابردر اجتناب لازمدر اى اوغل *

البهتان

غيبت دنده بيكراك يامانراق فعل در بهتان ديرلر براوكا براو حقنده اول كشى ده بولماغان اش نى آيتوب يالغان غيبت سويلامكدر اشد حرام اش در موننك گناهسى توبه بلان كيچولمايدر تاكه اياسين راضى قيلماى توروب توبه سى قبول بولمايدر اجتناب قيلغاى سن اى اوغل *

الكذب

يالغانچيلق قطعا حرامدر ومذموم اش در يالغانچيغه الله تعالى عذاب اليم وعده قيلدى – پيغمبر عليه السلام آيتدى براو يالغان سويلاشسه فرشته آندان بر ميل يراق قاچار ديدى – خصوصا اشد حرامدر يالغان گواهلق بيرو ويالغان اش اوچون آنط ايتو (اشد البهتان شهادة الزور وهو اكبر الكبائر) كذب ننك ضدى صدقدر يعنى توغرولقدر – توغرولق ايذگولككا تارتور وايذگولك جنتكا تارتور *

الشماتة

اى اوغل شماته ديب آيتورلر اخلاق ذميمه ننك ده اينك ياوزراغيدر بر دوشماننك ننك ضررينه – بلا وقضاسينه – وقايغو وخسرتينه آلاى مو آنكار شول كيراك كوبدن شولاى كيراك ايدى ديب سوءنمك وشادلانمق در كشى ننك

قايغوسينه سوُنمك اشد حرامدر - پيغمبر عليه السلام موندان منع قيلدى واثله‌دن روايت قيلنور طريقه‌ٔ محمديه‌ده اول حديث باردر *

النمرد

تمرد وابا - باش تارتو وقارشولق ايتو معناسينه‌دركه اوزندن اولوغ كمسنه‌لرننك وعظين ونصيحتين قبول ايتماس سزلك در - تمردقيلوننك سببى بودركه‌من اوزم ده سننك چاقلى بلامن سننك وعظنك منكا كيراك توكل ديب تكبرلك دندر وكونكلنده عجب بارلق داندر ودخى كونكلنده كينه وكونچيلك بارلقندانذر غايت حرام اش در ومذموم فعلدر اجتناب لازمدر *

الحقد

حقد ديرلر اى اوغل براو كونكلنده كينه صاقلامقدان عبارتدر يعنى براوكا براوكا كونكلندن كينه واوبكا توتمق وكونكلندن دوشمان بولمق واول كشى‌كا كونكلندن يامانلق قصد قيلمق حرامدر ومذموم فعلدر ايذگو عمللرننك ثوابين باطل قيلا تورغان فعللردر اجتناب لازمدر اى اوغل *

الطمع

Keredam omet itmak

طمع قيلمق واميد ايتمك يعنى‌وجه‌سز وهيچ برحق‌سز براودن بربرنرسه اميد ايتمك حرامدر ومذموم اش‌در - طمع كوب‌خصوصلارده‌ايتوله‌تورغان‌عبارتدر - طمع حرفى اوچ‌حرفدر اوچوسى‌ده بوش حرف - فلان كشى فلان‌نرسه ياكه فلان قدر آقچه بيرور ديب‌طمع بلان‌بوتون عمرين‌اوزدرغان كمسنه‌لر بار ايمش *

الهلادة

بلادت وغباوت ديرلر آنكغرالق وفهم‌سزلك معناسينه‌در - غبى ديرلر ياكه بليد ديرلر فهم‌سز وزيراك توكل ديكان سوزلردركه مذموم صفتلاردر اجتهاد قيلوب اوقوب وعلم‌كا دايم‌چيلق قيلوب اول صفت‌نى اوزنكدن‌يبارمك لازم‌در *

الحرص

حرصلك مالغه طویماس سزلق - مال محبتی دیكان نرسه كشی ننك مالغه حرصلكین آرتدرادر ومالغه مخلص بولماغین آرتدرادر - جانی وكونكلی بلان مالنی سویكان كشی نی حریص دیرلر مذموم صفتدر - اما حرصلك دیكان نرسه آدم ننك رزقین آرتدرمایدر مكر مالین غنه آرتدرادر نی قدر حریص بولسه ده كشی الله تعالی تقدیر قیلغاندان آرتوقنی آلالمایدر (الحریص محروم) یعنی حریص كشی دنیاده دنیا راحتندن محرومدر وآخرتده كذلك حرصلك مذموم بولمق جهتندن آخرت راحتندن هم محرومدر - حرص ننك ضدی قناعتدركه ممدوح صفتدر ✻

الغضب

غضب یعنی آچولانمق دیرلر آدمده یوراك قانی ننك قایناماقندان پیدا بولغان برحالتدركه بیك مذموم صفتدر ممكن قدر آچونی قایتارمق تیوشدر چونكه آچولانمق شیطان فعلندندر - آچوننك سنكا دورت ضرری باردر اوّل طاعت ننك ثوابین جویادر حتی ایمانغه ضرری باردر چونكه كشی آچو حالتنده نی آیتكانین بلمایدر كفر سوزلرنی ده آیتوب یبارادر - ینه الله تعالی ننك مكافاتندن خوف باردر - دخی آچولانمش كشی ننك دوشمان بولووی قریبدر - ینه دورتنچیسی آچو حالتنده قباحت صورتلی بولوُنك همه‌سندن یامانراقدر ای اوغل اجتناب قیل آچوُنكنی یوت

سوء الظن

الله تعالی كا وبنده‌لركا سوءظن - ویاوز گمان قیلمق حرامدر ومذموم فعلدر بیك گناه اشدر (ان كثیرا من الظن اثم) دیدی الله تعالی - بو شولای میكان بو بولای میكان دیب یاوز گمان قیلمق حرامدر - موننك ضدی حسن ظن آتالور ممدوح اشدر (حسن الظن من العبادة) دیدی پیغمبر علیه السلام - ای اوغل موندان آرتوق تفصیلنی استاسانك طریقهء محمدیه‌دن قارا ✻

الغدر

غدر دیرلر ای اوغل - عهدنی صندرمق ووعده‌نی بوزمق معناسینه‌در حرام‌در یعنی براو بلان عهد ووعده قیلوشوب اول کشی‌ننك اذنندن ورخصتندن باشقه عهدنی ووعده‌نی بوزمق جایز توگلدر اشد حرامدر اکر براو بلان عهد قیلوشوب بعض خصوصده بوزمق لازم بولسه ای برادر بواش منکا توغری کیله‌ای بو عهدنی من بوزامن دیب ایبد اشنکدن اذن صورارغه کیراك - غافل بولما ای اوغل بو سوزنی خاطرنکده توت *

الخیانة

خیانت کذلك حرام اش‌در ومذموم‌در - مثلا براو بر نرسه امانت قویسه یا که بر نرسه‌نی صاتارغه بیرسه خیانت قیلوب اول نرسه‌نی جان بوتمق اشد حرام بلان حرامدر سرقه‌دندہ یامان‌در - خیانت سوزده‌ده جاری بولادر یعنی بو سوزنی کشی‌کا سویلامه دیب براو امانت قیلسه سویلارکا تیوش توگل - یا که براو براوکا سلام آیتوب یا که غیر بر سوز آیتوب بیارسه باروب آیتماسانك اول هم خیانتدر *

خلف الوعد

وعده‌کا خلاف‌لك قیلمق منافق‌لق علامتی‌در حرام‌در ومذموم اش‌در آننك اوچون وعده‌کا خلاف قیلمق آراده اولوغ دوشمانلق‌قه سبب بولادر - خلاف‌لك قیلمق نیتی بلان براوکا وعده قیلو بیکراك اشد حرامدر چونکه قصدا یالغان سویلاشودر - وعده‌نکنی بوزاچق بولسانك البته ایبد اشنکدن اذن صورامق تیوش - ای اوغل - وعده‌کا وفا قیلمق آننك ضدی‌درکه ممدوح فعل‌در *

الطیرة

یعنی بر نرسه‌دن شوملانو بالاتفاق حرام‌در واخلاق ذمیمه‌دندر شوملانمق ویامانلق‌قه یورامق شرك بلان برابردر (الطیرة شرك) دیدی پیغمبر علیه السلام - یعنی فلان کشی‌ننك ایوتوبه‌سنده قورغون قچقرا فلان بولور دیکان کبك سوزلر

طیره آتالور ـ طیره‌ننك ضدی فالدر وایذگوکا یورامقدر وتوکل قیلمقدرکه ممدوح فعللردر *

الزنا واللواطة

زنا ولواطه دیکان نرسه مطلق حرامدر زنا حلال دیب آیتسه براو کافر بولور ـ زنا ولواطه کفردن آزغنه توبان بر گناه کبیره‌در ـ زنا دیکان نرسه معلومدر ـ اما لواطه دیب ایرلر ایرلرکا یابوشمقنی آیتورلر زنا فقیرلك کیتورور ویوزننك نورین کیتارور دیمشلر چونکه (الزنا والغنا لا یجتمعان) بیك مشهور سوزدر ـ آننك ضدی عفة‌در وپرهیزلکدر اوزین اوزی حرامدان صاقلاب نفسین طیغان کشینی عفیف وپرهیزکار دیرلر *

شرب الخمر

خمر ایچمك وخمر ایچوب ایسرمك حرامدر ومذموم فعلدر بارچه آدمیلر قاشنده بر قباحت اشدر اجتناب لازمدر مسلمانلارغه اصلا لایق اش توکلدر خمر جمیع قباحت اشلرننك آناسیدر ـ خمر مطلقا هر بر ایسرتکچدر آراقی صرا بال روم شامپانیه وغیرلری هیچ بر تفرقه‌سز حرامدر ای اوغل آلای بولای دیب بعض آدمننك توجیهاتلارینه قولاق صالما ـ چونکه بو زمانه‌مزده آراقی وتمکی طرفندان محافظلار بیك کوبدر *

السرقة

اوغریلق قطعا حرام اشدر ومذموم فعلدر ـ دنیاده جزاسی اوغریننك قولین کیسمكدر قرآن بلان ثابتدر مائده سوره‌سنده ـ اوغریلق دیرلر براوننك نرسه‌سین صورامایچه یاشروب اخذ قیلمقدر *

الجهل

ای اوغل نادانلق دیکان نرسه بیك مذموم صفتدر ـ بلما کلکی واجب بولغان نرسه‌نی بلماسلك حرامدر ـ نادانلق دواسز بر آورودر ـ نادانلق ایکی

تورلودر برسی فقط نادانلق وبلماس سزلکدر علاجنی قابلدر بوکشی اوقوسه تعلیم آلسه وعلمکا مداومت قیلسه عالم بولمقنی قابلدر - اما جهل مرکب دیرلر بر تورلو نادانلقدرکه هیچ بر علاجنی قابل توکلدر چونکه اول کشی‌ده ایکی نادانلق جیولادر برسی نادان بر نرسه بلمای دخی اوزی‌ننك بلماکانین‌ده بلمای‌در بلماکانلکین علمکا صایادر اوّلکی نوعسندن اشد مذموم‌در بوکشی حیوان بلان برابردر - نادانلق‌ننك ضدی علملکدر ممدوح صفتدر - علم یخشی صفت ونادانلق مذموم صفت ایکانینه دلیل شول یتارکه برچب‌چی نادان‌غه سن بلمای‌سن دیسانك دوشمان بولاسن برنادان‌غه بارك الله یخشی علمنك بار دیسانك شاد بولادر سنی دوست توتادر *

الکسل

الکسل والعطالة یعنی یالقاولق واش‌سزلك بیك مذموم صفتدر - پیغمبر علیه السلام‌ده (نعوذ بالله من الکسل) دیب استعاذه قیلدی - ای اوغل اوزنکدن یالقاولق‌نی واش‌سزلکنی کیتارماکا اجتهاد قیل *

العجلة

آشوقمق وصبرسزلق ایتمك مذموم فعل‌در وشیطان هنری‌در - هر بر اش‌ننك اوّلین آخرین اویلامایچه ایسکا توشکان ساعتی بلان توتونمق اخلاق ذمیمه دندر آشوقمق بر فعل‌ده گنه توکل بلکه آشوغوب سویلاشمك - آشوغوب جواب بیرمك آشوغوب سؤال قیلمق همه‌سی مذموم اش‌لردر کتاب برسین‌ده یاراتمایدر ای اوغل هیچ بر اش‌ده آشوقماغای‌سن آشوقغان یتماس بیورغان یتار عوام سوزیدرکه حقدر - آننك ضدی صبردر ممدوح صفتدرکه صبرلق شادلق‌ننك آچقوچیدر - وقرآنده نیچه یرده صبرننك مدحی حقنده آیتلر باردر *

التسویف

کیچوکتررو وبو کونکی اشنی ایرته‌کا قالدررو بیك مذموم اش‌در خصوصا آخرت عملی خصوصنده اصلا تسویف یارامایدر - یعنی توقتا صونکغه‌راق قیلورمن -

ایرنه‌کا اشلرمن دیکان شیکللی سوزلر بلان اشنی کیچوکترمك جایز توکلدر (قد هلك المسوفون) خصوصا خیر اشده تسویف یارامایدر - ایمدی ای اوغل قارت‌لق کیلماس بورون یاشلکنکنی غنیمت بل - آوروتیماس بورون صحتلکنکنی غنیمت بل - فقیرلك کیلماس بورون دولتنکنی غنیمت بل - باشنکا بر شغل توشماس بورون فراغت وقتنکنی غنیمت بل - موتننك ایرشماس بورون حیاتنکنی غنیمت بل - بو تسویف‌ننك ایذگو طرفی مسارعت ومبادرت آتالور ممدوح صفتدر - یعنی ایذگو اش‌کا آشوقمق *

الفظاظة

فظاظت وغلظة القلب دیرلر ای اوغل قاطی کونکللی بولمق وشفقت‌سز بولمقدر ودخی قاطی سوزلی ویاوز خلقلی بولمقدر - حرام ومذموم صفتلاردر - آننك ضدی یومشاقلق قیلمق ومهربان وشفقتلی ومرحمتلی بولمقدر *

السفه

سفه آحمقلق وضعیف عقللی بولمق مذموم صفتدر - سفه وآحمقلق آدمده آرتا تورغان وکیمی تورغان نرسه‌در - بر آحمق آدم‌نی آزراق رغایه قیلغالاسانك ویول قویغالاسانك آحمقلقی آرتادر خصوصا بای بالالاری وتوره بالالاری ومدرس بالالاری کوبراك شولای بولادر - وآننك ضدی رشد آتالور ممدوح صفتدرکه عقل‌ننك قوّتندن وکمالندن عبارتدر *

الوقاحة

وقاحة - قلة الحیاء واویانسزلق معناسینه‌در مذموم صفتدر - پیغمبر علیه السلام آیتدی الله تعالی‌دن اویالنکز وحیا توتونکز دیدی - یا رسول الله بز الله تعالی‌دن اویالامز دیدیلر پیغمبر علیه السلام آیتدی یوق الله تعالی‌دن اویالو آلای توکلدر مکر الله تعالی‌دن اویالو شولدر باشنکزنی ایچنکزنی وباش تیکراسنده وایچ تیکراسنده بولغانلارنی صاقلانکز دیدی جمیع اعضالارنکز بلان کناه قیلمقنی

قو یونکز دیمکدر - وقاحةننك ضدی حیادرکه ممدوح صفتدر حیا ایمانداندر ایمان اوجماغده‌در *

الجزع والفزع

یعنی ای وای دیمك صبرسزلق ایتمك معناسینه - یعنی محنت‌کا ومشقت‌کا وحسرت‌کا چداماینچه اوغالانوب توشمك شکایت قیلمق - اوزینه ملایم بولماغان اشنی جبرسنمك وظلم‌کا حسابلامق مذموم صفتدر - ای اوغل هر اشده صبر کیراك‌که کورکام صفتدر (الصبر مفتاح الفرح) پیغمبر علیه السلام آیتدی ایمان‌ننك یارطیسی صبر ویارطیسی شکردر دیدی *

کفران النعمة

یعنی نعمت‌کا انکار قیلمق - ونعمت قدرین بلماسلك - واورون سز یرکا اسراف قیلمق وفایده‌سز اورونغه تلف قیلمق - مذموم صفتدر اجتناب لازم‌در کفران نعمت قیلو نعمت‌ننك زوالینه سبب‌در (فکفرت بانعم الله) قرآنده نحل سوره‌سنده‌در - موندااین یامان صفتلاردان صاقلان ای اوغل - آننك ضدی شکردر ممدوح صفتدر *

السخط

آچولانو معناسینه‌در یعنی دنیاده اش اوزی‌ننك مرادنچه بولماغان‌غه آچولانمق وآچو ایتمك والله تعالی‌ننك قضاسینه وتقدیرینه آچولانمق والله تعالی بولای ایتدی اول مصلحت توکل ایدی دیمك کبك فعل‌لر بیك مذموم صفتدر ودخی الله تعالی‌ننك قضاسینه وحکمینه طارلانو - ودنیا اشلرنده وآخرت اشلرنده قایسی مصلحت ایکانینه یقینا علمی بولمای توروب آچولانو وخفالانو حرامدر ومذموم صفتدر خوف کفردر - وآننك ضدی رضادر وکونکلنی خوش توتودر والله تعالی‌ننك قضاسینه وامرینه منقاد بولمقدر - قضاغه رضا بولمق ایمان علامتی‌در *

التعليق

يعنی بدننك‌ننك قوامی وتركلكنك الله تعالی‌دن توكل مكر بر غير نرسه‌دن ايكانين ذكر قيلماقلقنك‌در يعنی‌من آشاماسام ايچماسام بدنم‌ننك‌قوامی‌ضعيف بولور ايدی ديمك كبك - دخی‌ده منم رزقم كسبمدن‌در اكر كسب ايتماسام رزقم كيلماس ايدی ديب كونكلنكنی بر سبب‌كا باغلامقدر بومذموم صفتدر وحرامدر رزقنی‌كسب‌دن كورمك كفردر - آننك ضدی‌توكل‌در وتفويضدر *

حب الفسقة

يعنی فاسق‌لارنی سومك وفاسقلار بلان مجلسداش بولمق وظالم‌لركا ميل قيلمق حرامدر ومذموم صفتدر قرآنده (ولا تركنوا الی الذين ظلموا) ديب منع قيلنمشدر هود سوره‌سنده

البغض

يعنی بغض العلماء والصالحين - عالم‌لرنی وايذگو كمسنه‌لرنی دوشمان كورمك وآلارغه آچو ايتمك ياوز خلقدندر ومذموم اش‌در - اشد مذموم فعلدر انصاف قيلمق كيراك افنديلر *

التقليد

تقليد واقتدا كشی‌كا ايارمك‌معناسينه‌در - اعتقادده غيركا تقليد قيلمق‌وايارمك مطلقا جرامدر - اما معاملات‌ده وعادات‌ده غيركا تقليد قيلمق غايت مذموم اش‌در - ودخی كيوم‌ده صالوم‌ده غير اديان خلقينه تقليد قيلمق اهل اسلام قاشنده مذمومدر *

الجرائة والافتراء

الله تعالی‌كا جرائت وافترا قيلمق والله‌تعالی‌ننك‌عذابندان ايمين‌بولمق والله تعالی‌ننك آچوندان ايمين بولمق بيك مذموم صفتلاردر صاقلانمق لازم‌در -

يعنى الله‌تعالى‌كا جرائت قيلمق ديكانمز الله‌تعالى حقنده هيچ تفكرسز كونكل‌كا كيلكان سوزلرنى آيتمك وخطا سوزلرنى سويلاماكا باطرچيلق ايتمك حرامدر ومذموم صفت‌در - والله تعالى‌كا افترا قيلمق ومؤمن‌لركا افترا قيلمق حرامدر اما الله‌تعالى‌كا ورسولينه‌افترا قيلمق آحاد ناس‌قه‌افترا قيلمق كبك توكلدر - پيغمبر عليه السلام آيتمدى بركمسنه منكا افترا قيلسه اوزينه تموغده اورون حاضرآسون ديدى‌مثلا الله تعالى حلال اينكاننى حرام ديسه ياكه حرام ايتكانين حلال ديسه بوافترادر - ياكه اصلين‌بلماى توروب پيغمبر آيتدى ديب بر حديث روايت قيلسه بو پيغمبركا افترادر ✻

﴿ اليأس ﴾

يأس الله تعالى‌ننك رحمتندن اميد اوزمك - الله تعالى‌ننك مكرندن ايمين بولمق شيكللى كفردر ومذموم اش‌در (ولا تيأسوا من روح الله) ديدى الله تعالى - اخلاق ذميمه‌ننك اولوغسى‌در آننك ضدى رجادر ممدوح صفتدر - رجا الله تعالى‌ننك فضلين ايسكا توشوروب سؤنمكدر ✻

﴿ الحزن فى امر الدنيا ﴾

دنيا اوچون قايغورمق ودنيا منفعتى‌ننك فوت بولوينه اوكونمك وجميع مطلوب‌لارننك حصولين كوتوب تورمق نادانلقدندر وحرامدر ومذموم‌در - بس دنياننك اوتوى كيلوى برابـر بولمق كيراكدر قايغورو واوكنولر همه‌سى يوق نرسه‌در ✻

﴿ الخوف فى امر الدنيا ﴾

دنيا اشلرى اوچون قورقمق كذلك اخلاق ذميمه‌دندر وحرام اش‌در - خوف خزن‌كا باشقه‌در يعنى خزن دنيا فايداسى‌ننك اوتوينه اوكونمك اما خوف كيلاچكده‌كى اشلر اوچون قورقمقدر مثلا آلداغى كونك آورماسام سرخاماسام‌ايدى ياكه باى ايكان بولماسام ايدى ديب قورقمق شيكللى بولار توكلنى منافيدر - ياكه رزقم‌ننك سببلرى توقتالماسه يارار ايدى ديب خوف ايتمك ✻

﴿ المداهنة ﴾

المداهنة

مداهنه دین اشنده ضعیفلك در - براوده معصیت اشلرنی ومنهی اشلرنی کوروبده منع قیلورغه قدرتنك بار ایکان سکوت قیلسانك مداهنه قیلدنك حرام اش قیلدنك حق اشده سکوت قیلدنك صاقاو شیطان بولدنك - بس دین اشنده مداهنه بیك مذموم صفتدر - دینده صلابت کیراك در *

الطیش

بو بر خفه‌درکه اعضالارده ظاهر بولور مجلسلرده هر بر کیلگان‌کا کیتکان‌کا کوز صالوب تورو وهر کم‌نینك سوزین ایشتورکا طرشو هیچ بر کیرا کماس اشلرنی صوراشوب اوتورو - آشوغوب سؤال قیلو وآشوغوب جواب بیرو وکبك فعللردر حرامدر ومذموم فعللردر - ودخی چالماسین وکیومین توزاتوب صاقالین صیپروب یاکه بر بر یرین قاشوب اوتورو کبك دخی‌ده هیچ کیرا کماس‌کا مجلس‌دن توروب یورو کبك کیلوشمای تورغان فعللر خفه‌دندر وآحمقلقدندر مجلسده وقار اوزه بولمق کیراك *

الغش

صاتوده آلوده خیانت قیلمقدر - یعنی بر بر عیبی بار نرسه‌نی صاتقانده آیتمای‌نچه صاتمق حرامدر - بیك مذموم فعلدر *

الفتنة

خلقنی بر اضطرابقه واختلافقه ومحنت‌کا وبلاکا توشورونی فتنه دیرلر وبراوکا بلا صالمق یاکه دین خصوصنده شکایت قیلمق فتنه‌در - پادشاهدان باش تارتو یاکه پادشاهدان باش تارتوغه دلالت قیلو فتنه‌در - دخی‌ده امام نمازنی اوزون اوقسه بوهم فتنه‌در - دخی خلق آنکلامای تورغان سوزنی سویلامك فتنه‌در یاکه ضعیف قول بلان فتوی بیرمك فتنه‌در - یاکه کتابنینك مطالعه سینه توشونمای‌نچه خطا معنا بیرمك فتنه‌در - دخی آول جماعتینه سز تجوید بلمایسز تجویدسز

نماز جایز توکل دیب خلق‌نی نمازدان منع قیلو فتنه‌در بس واعظلر مفتی‌لر امام‌لار خلق‌ننك احوالین بلوب سویلاسونلر (کلم الناس علی قدر عقولهم) موننك کبك حرام اشلر بیك کوبدر اوتوز وعظده قارا *

المعاونة للظالم

ظالم‌لرکا یاردم بیرمك وبولوشمق وگناه‌اش‌کا یاردم بیرمك حرامدر بیك مذموم اش‌در (ولا تعاونوا علی الاثم والعدوان) قرآنده کیلمشدر *

المکر

حیله وآلداو کبك فعل‌لر مکر دیب آتالور براوکا ضرر ایرشونی قصد قیلمقدر حرام اش‌دز *

العناد

عناد ومکابره حق اش‌کا قارشو معناسنده یعنی حق ایکانین بله توروب انکار قیلمق‌نی عناد ومکابره دیرلر نتاکه ابوجهل پیغمبرننك نبوّتین بلدی بله‌توروب انکار قیلدی‌که مذموم صفتدر ـ حقنی قبول ایتمك ممدوح صفتدر *

الشره

ای اوغل شره دیرلر حریص بولمق معناسنده‌در *

الاصرار علی المعاصی

گناه اش‌لرکا ومنهی اشلرکا مصر بولمق ودایم‌چیلق قیلمق یاوز صفتدر مذموم فعل‌دز وحرام اش‌در یعنی متصل گناه اشلامك کون‌تون گناه‌اش آرتندان یورمك غایت ضررلی ومهلك نرسه‌در کچکنه گنه گناهنی کوب قیلو بلان گناه کبیره‌کا آیلنه‌درکه هیچ کم موندان صاقلانغان کشی‌یوق ـ انابة وتوبه بلان گناه کبیره صغیره‌کا آیلنه‌در تفصیلی اوتوز وعظده‌در *

عقوق الوالدین

یعنی آتا آنانی رنجوتمك کیراك قول بلان کیراك سوز بلان بولسون اشد حرامدر غایت مذموم فعلدر هر بر دینده ـ الله‌تعالی‌ننك رضالغی آتا آناننك رضالغنده‌در ـ آتا آنانی رنجوتکوچی کشی اوجماحقه کرماس هر بر گناه‌ننك جزاسی الله‌تعالی تلاکان وقتغه چاقلی کیچوکتر وله الله تعالی تلاسه دنیاده تلاسه آخرتده جزاسین بیره‌در اما آتا آنا رنجوتکوچی‌کا دنیاده وقتنده آنکا جزا بیرمای قالمایدر ـ آتا آناغه ایذگولك قیلمق وآتا آنانی رعایه قیلمق غایت ایذگو اش‌در وممدوح فعل‌در *

السخریة

براودن مسخره قیلمق ـ وبراونی حقارت قیلمق وتحقیر ایتمك ـ وبراودن کولمك کیراك آرتنده کیراك آلدنده غایت حرام اشدر ومذموم فعلدر کشی‌دن مسخره قیلو ومسقل ایتو کاها قول بلان یاکه فعل بلان یاکه آندان حکایت قیلو بلان یاکه اشارت قیلو بلان بولادر بارچه‌سی‌ده حرامدر صاقلانمق لازم‌در ای اوغل *

اللعن

کشی‌کا یاکه غیر نرسه‌کا وحیوان‌غه لعنت قیلو حرام اشدر واخلاق ذمیمه‌ننك اولوغسی‌در ـ پیغمبر علیه السلام آیتدی براو برنرسه‌کا لعنت قیلسه لعنت کوك‌کا آشار کوك ایشکی باغلانور آندان یرکا اینار آنده یر ایشکی باغلانور آندان اونکغه صونکغه یوکرور لعنت قیلنمش کشی‌کا بارور اکر لعنت‌کا اهل بولسه آنده قالور اکر اهل بولماسه لعنت قیلغوچی‌ننك اوزینه قایتور خصوصا (لعن المؤمن کقتله) *

سب المؤمن

قباحت سوزلر بلان برمسلمانی سوکمك ومؤمن مسلمانی تل بلان رنجوتمك

حرامدر ومذموم در پیغمبر علیه السلام آیتدی (سباب المؤمن فسوق وقتاله کفر)

الفحش

یعنی قباحت ونجس لفظلار سویلامك ـ یعنی صراحة قباحت لفظلار بلان قباحت اش حقنده مثلا خاتونلار بلان مواقعه لفظلارین وقضاء حاجت لفظلارین وایرلرننك وخاتونلارننك یاشرین اعضالارین صراحة ایتوب سویلامك اشد قباحت ومکروه اش در ـ پیغمبر علیه السلام آیتدی (الجنة حرام علی کل فاحش) *

النیاحة

نیاحة ونوحه دیرلر میت نی اوزاتقاچ میت ننك ایذگولکلرین وایذگو فعللرین آیتوب تاقماقلاب یغلامق در حرامدر دین ایاسینه لایق اش توکلدر ـ دینمزده بولماغان فعلدر اجتناب لازم در *

المراء

مراء دیرلر اخلاق ذمیمه دندر وحرام اش در ای اوغل ـ مراء شولدرکه براوننك سوزینه خلافین اظهار قیلوب سن فلان دیب آیته سن اول سوز آلای توکل له باصا ـ یاکه سن فلان دیب معنا بیرکان سن آننك معناسی آلای توکل له باصا دیب طعنه قیلمق ویوزینه اورمق حرام در ـ یاکه بو آیتکان سوزنك دورست ده لکن سننك مرادنك باشقه نرسه دیب طعنه قیلمق حرام در *

الجدال

دین توغروسنده ومذهب خصوصنده کشی بلان مجادله قیلوشمق والزام طریقی بلان مناظره قیلوشمق اکرده خصم نی اویالتو قصدی بلان واوزی ننك فضیلتین اظهار قیلو قصدی بلان بولسه حرامدر بلکه کفردر اما حق لق نی اظهار قیلو قصدی بلان بولسه مجادله ومناظره جایزدر (ولکن این هو) *

الخصومة

خصومة كذلك مجادله قبیلندن حرامدر ـ یعنی خصمنی آستده قالدرو قصدی بلان وآنکا غلبه قیلو قصدی بلان سوز کوراشدرمك وسوزده نزاغلاشمق واوستون چقمق قصدی بلان حرامدر *

افشاء السر

کیراك غیر کشی‌ننك سرین کیراك اوزی‌ننك سرین فاش ایتمك خیانتدر وحرامدر خصوصا خاتون‌لار ایرلری‌ننك سرلرین فاش ایتولری وکشی‌کا سویلاولری اشد حرامدر وایرینه خیانتدر ـ وافشاء سرده کوب بوزوق اشلر ظهور ایتادر یعنی اوبکالاشو ودوشمانلق وسوزیورتوچیلك وفتنه‌نی اویغاتوچیلق کبك اشلر پیدا بولادر غیر کشی‌ننك سرین فاش ایتو بیکراك قباحت حرام‌در ـ عیب‌نی اورتو وستر قیلو ممدوح اش‌در *

الحوض فی الباطل

یعنی معصیة وگناه اشلرنی حکایت قیلوب سویلامك وباطل اش‌کا چومق مثلا زنا مجلسنده وخمر مجلسنده بولغان اشلرنی وفاحشه‌لرنی سویلامك فلان فاحشه‌ده بولدم فلان مرتبه فلان ایتدم فلان‌قدر خمر اچدك‌دیب چپ‌چی لفظلار بلان حکایت‌قیلوب سویلامك حرام‌اشدر ومذموم فعلدر چونکه اوزی‌ننك گناهین ومعصیتین اظهار قیلمقدر البته اظهار معصیة ایکنچی بر معصیت‌در موندایِن قباحت فعل‌لردن اجتناب قیلمق لازم‌در ای اوغل *

النفاق القولی

یعنی سوزده منافقلق‌قیلمق وبراوکا رعایه قیلوب آننك‌یالغان سوزینه‌اشانغان بولوب تورمق ـ وآنکا محبت اظهار قیلو اوچون آننك باطل سوزینه قولاق صالوب بلی بلی دیب تورمق‌نی نفاق قولی دیرلر حرام اش‌در *

حسب الرياسة

يعني بر يرده رئيس بولمقنى وباش بولمقنى ومنصب اياسى بولمقنى سومك اشدحرام اش در - چونكه آننك مقصودى رئيس ومنصب اياسى بولغاندان صونك حرام بولغان مشتهياتلارغه توسل قيلمقدر ونفس مرادينه ايرشمكدر - بو بر مرض قلبيدر *

اتباع الهوى

يعني نفس آرزوسينه ايارمك همان نفسى تلاكان اشنى كنه قيلمق مذموم صفتدر - وعلاجنى قابل بولماغان بر مرض قلبى در اشد حرامدر الله تعالى موندان منع قيلدى (فلا تتبع الهوى فيضلك عن سبيل الله) ديدى - ص سوره سنده در پيغمبر عليه السلام آيتدى سزده بيك يامان ايكى تورلو اش بار برسى اتباع هوا ينه برسى طول املنكز ديدى - چونكه اتباع هوا حقلقدان دوندرر وطول امل دنيانى سودرر - نفس ديكان نرسه ننك طبيعتى ياوزلقه بيك ميل قيلغوچيدر - همان نفس آرزوسينه اياركان كشى هلاك بولادر چونكه دايما نفس آرزوسينه ايارمك حيوان صفتى در بو صفت خطر نرسه لركا مفضى در وياوزلقه تارتقوچيدر - وبو صفت ننك اياسى برحسيس ودنى آدمدر بلكه شهوت دونكغوزى در - اى اوغل موننك ضدى بلان صفتلانا كوركه آنكا مجاهدة النفس ديرلر نفسنك بلان تارتو شماقدر *

طول الامل

طول امل ديرلر اى اوغل اوزاق عمر ايتوب دنياده فلان اشلرنى قيلورمن ديب آلداغى كيلماكان اشلرنى فرض قيلوب يورمكدر - طاعت وعبادتنى كيچوكدرمكدر - توقتا آزراق دوُر سورايم صونكندان توبه قيلورمن ديب توبه نى كيچوكدرمكدر - كونكلى قارالوب اولومنى ايس كا توشورماس سزلكدر بوتون عمر بويى احتياجغه توشارمن ديب قورقوب متصل جمع مال بلان شغل لنمكدر

بس

بس بو اشلر حرامدر ومذموم اش‌در چونکه آجل‌ننك وقتی معلوم توكلدر الله بو كون اوله الله ایرته‌كا اوله *

اليمين الغموس

یمین غموس یالغان‌غه آنط ایتمکدر قصدا یاکه آنچه آلوب یاکه براونی رعایه قیلوب - حرام‌در واخلاق ذمیمه‌ننك ده‌اشد سی‌در - چونکه بو بر گناه‌درکه اصلا کفارتی یوقدر - خصوصا مال دعواسنده یالغان آنط ایتمك بیك یاوز اش‌در بو سببلی الله تعالی آنکا جهنم‌نی واجب ایتار *

اخافة المؤمن

هیچ بر عیب‌سز وگناه‌سز بر مسلماننی قورقوتمق وآننك تلاماكان اشینه‌كوچلامك قولی بلان وتلی بلان اذا قیلو ورنجتو شیكللی حرام اش‌در پیغمبر علیه السلام آیتدی براو بر مؤمن کمسنه‌نی قورقوتسه اول‌کشی قیامت قورقولارندان ایمین توكلدر دیدی - موننك ضدی بلان صفتلانا كور ای اوغل پیغمبر علیه السلام آیتدی (افضل اعمال امتی ادخال السرور فی قلب المؤمن) *

قطع كلام الغير

بر كشی سویلاشكانده آننك سوزین قطع قیلمق وكیسمك وآننك سوزی بتماس بورون سوز باشلاب آنی توقتاتمق - یاكه اوزی‌ننك سوزین قطع قیلمق یعنی بر سوزنی سویلاشه باشلاب آنی توقتاتوب ایكنچی بر سوزكا كرشمك یاكه درس بیركانده درسنی توقتاتوب دنیا سوزین آیتمك - یاكه بر مدرس درس بیركانده یاكه بر واعظ وعظ آیتكانده مدرس‌ننك درسین ووعظین توقتاتوب بر سوز آیتمك - اوشبولار بارچه‌سی‌ده سوء ادب‌در وآحمقلق‌در وعجله‌در بیك مذموم اش‌در - اولی بودركه ای اوغل كشی سویلاب بتورگونچه تیك طنكلاب تور اول كشی توقتاغاچ سوزنكنی آیت *

﴿ رد التابع ﴾

متبوع ننك سوزین رد قیلمق ـ مثلا رعیت خلقی پادشاه ننك سوزین رد قیلمق وقبول ایتمامك ـ بالا آتا آنانك سوزین رد قیلمق وقبول ایتماس سزلك شاکرد اوستادننك سوزین رد قیلمق وقبول ایتمامك دخی برخاتون ایری ننك سوزین رد قیلمق وقبول ایتمامك یاکه بر نادان بر عالم ننك سوزین رد قیلمق بیك قباحت اش در اول کشی لرکا تعزیر لازمدر *

﴿ الدلالة علی الشر ﴾

براوکا یاوزلق غه یول کورساتو ودلالة قیلو ودخی معصیت وگناه اشلرکا بارغوچی کشی کا آنا فلان یرده میخانه آنا فلان یرده توزا فاحشه لر دیکان کبك سوزلر بلان فاسق قه کورساتمك جایز توکلدر آننك اوچون بو معصیت کا یاردم ایتولر حرامدر ـ وکذلك باطل اش آرتندان یورگوچی کشی کا ضعیف مسئله لر اوگراتمك ـ ودعواده حیله سوزلر اوگراتمك حرامدر اجتناب لازمدر (ولاتعاونوا علی الاثم) قرآنده مذکوردر *

﴿ الشفاعة السیئة ﴾

شریعت کا مخالف اشلرده شفاعت قیلمق شفاعت سیئة دیب آتالادر بیك حرام اش ومذموم فعل در (ومن یشفع شفاعة سیئة یکن له کفل منها) قرآنده در ـ ودخی امامت کا اهل بولماغان کشینی آندان مستحقراك کشی بارنده شفاعت قیلوب امامت لك کا طقمق مذموم اش در طریقۀ محمدیه دن قاراب قارا *

﴿ الامر بالمنکر ﴾

یعنی منکر ومنهی اش کا امر قیلمق ومعروف اشلردن نهی قیلمق حرامدر ومنافقلار صفتی در واوشانداق ظلم بلان امر قیلو وظالملرکا اعانت قیلو حرامدر *

Ex libris
Из личной библиотеки Ахметзяновой М.И.

غلطة الکلام

قاطی سوزلی بولوچیلاق کشی کا قارشو آیتوچیلك حرامدر وصفهٔ مذمومه در خصوصا ملاء ناس ده سن بولای ایتمه آلای ایتمه فلان اشلاکان سن دیکان شیکللی سوزلر بلان خلق آلدنده براونی اویالتمقدر اما اورنینه کوره قاطی سوزلر بلان تهدید قیلمق جایزدر طریقهٔ محمدیه دن قارارسن - اما ای اوغل مونینك ضدی بلان صفتلانمق یخشی اشدرکه خوش سوزلی آچق یوزلی بول (اطعام الطعام - افشاء السلام - وحسن الکلام موجب للجنة وقال النبی علیه السلام تبسمك وجه اخیك صدقة) *

السؤال والتفتیش

یعنی آدملرنینك عیبین صوراشوب وتیکشوروب تورمق مثلا فلان کشی نی اشده قایا باردی نیشلادی آنکار کم کیلدی دیکان کبك سوزلر بلان صوراشوب تیکشوروب تورمق حرامدر ومذموم صفتدر الله تعالی منع قیلغان اشدر (ولا تجسسوا)

اذی المؤمن

قولی بلان یا که تلی بلان مؤمن نی رنجوتمك حرامدر پیغمبر علیه السلام آیتدی براو بر مؤمن نی رنجوتسه گویا که منی رنجوتدی اکر منی رنجوتسه جهنم ده اوزینه اورون حاضرلاسین دیدی - دورت اش سببلی احتمالدرکه کشی دینسز قالور یعنی بش نمازنی تخفیف کا صایو خمر ایچو آتا آناسین رنجتو - ایرته بلان تورغاچ ای اوغل سنکا نیچه تورلو اش فرض بولور - پیغمبر علیه السلام آیتدی ایرته تورغاچ سنکا ایکی اش فرض بولور - اوّل سن اوزنك بلاسن که جمیع طاعات وعبادت نی ادا قیلورغه قدرتنکدن کیلمای ایکان لکن جمیع معصیتلرنی قیلماسقه سننك قولنکدان کیله در بس اوشبو کون اصلا معصیت قیلماسقه نیت ایت - دخی ده جمیع آدمیلرکا ایزگولك قیلورغه قدرتنکدن کیلمای ایکان لکن براونی ده رنجوتماس کا قولونکدان کیله در بس اوشبو کون

هیچ برمسلماننی رنجوتماس‌کا نیت‌ایت - کوردنك‌مو ای اوغل هرکون سنکا ایکی اش فرض‌در شولارنی ادا قیلا بلسانك سن مسلمان‌سن *

الامن من عذاب الله

الله‌تعالی‌ننك مکرندن وعذابندان ایمین بولمق‌حرامدر بلکه کفردر نتاکه الله تعالی‌ننك رحمتندن امیدسز بولمق حرامدر وکفردر *

التذلل والتملق

تذلل دیب آیتورلر ای اوغل علم‌ده ودرجه‌ده ومالده اوزنکدن توبانکی‌لر آلدنده اوزنکنی کچکنه‌وتوبان‌کورساتمك وآلار آلدنده تواضع‌لق‌قیلمق‌حرامدر ومذموم صفتدر واوزنکا نقصدر اولوغ وکچیك آلدنده اوزنك‌ننك درجه‌نکنی بلمك تیوش‌در - وکذلك چاقرلماینچه کشی‌ایوینه قوناق‌قه وضیافت‌کا بارمق تذلل‌در ودخی‌قاضی‌لارغه‌وتوره‌لرکا قاتوشمق‌ویوروشمك‌تذلل‌در - ومتکبرلرنی وبایلارنی کورکاچ بوکولمك وصغولمق وبا که آیاق اوره تورمق تذلل‌در وظالملرکا آیاق اوزه تورمق تذللدر - اما علم بابنده وعلم استامکده تملق قیلمق ویالونمق واینالمك جایزدر *

الظلم

ظلم وجبر دیرلر عدالت‌سزلك معناسنده‌در کیراك مالده وکیراك معامله‌ده بولسون ظلم وجبر ایتمك‌حرامدر ومذموم‌در - ضدی‌عدالتدر یخشی‌صفتدر ای اوغل عدل بول *

التکهن

تکهن - کورمچی‌کا بارمق وکورمچی سوزی بلان عمل قیلمق حرام اشدر بلکه کفردر آننك‌اوچون کاهن‌کا وکورمچی‌کا اشانمق کفردر (من اتی کاهنا وصدقه بمایقوله‌فقدکفر) دیدی پیغمبر علیه‌السلام - ایمدی ای اوغل اخلاق‌ذمیمه‌نی من‌سنکا قصقه‌لق بلان‌برام‌برام آیتوب‌چقدم - سن‌کذلك اوشبو کتابده‌ذکر قیلنمش

اخلاق ذمیمه‌نی برام برام مطالعه قیلوب مضمونی بلان عمل قیلسانك سنی‌ده مسلمان دیب آیتورکا یارار - اما مذکور اخلاق سیئه‌ننك تقابلنده ینه اخلاق حسنه دخی باردرکه سن آلارنی‌ده ایشت (الأیمان الاجمالی) یعنی ایمان‌ننك قصقه‌غنه‌سی نیدرکم الله تعالی امر ایتدی قبول قیلدم ونی نرسه‌دن‌که نهی قیلدی آندان طیولدم دیمك (الاعتقاد) یعنی اهل السنة والجماعة اعتقادی (الاخلاص) یعنی کونکل‌ننك دورست بولماقی وریادان خالی بولمقی (الاحسان) ایذگولك قیلمق (التواضع) آلچاقلق وتوبانچیلك قیلمق (النصیحة) هر بر مؤمن‌کا ایذگولك استامك (الغیرة) دین بابنده غیرت وحمیت ایتمك (الغبطة) یعنی دین بابنده وآخرت عملنده سلف صالحین کبك بولمقنی قصد ایتمك (السخاء) جومارداق ایتمك (المروة) مروت واحسان ایتمك (الفتوة) یکت‌لك ایتمك (الحكمة) حکمه عملیه‌در (الشكر) الله تعالی‌ننك شکرین ادا قیلمق (الرضاء) الله تعالی‌ننك قضاسینه راضی بولمق (الصبر) بلاوقضاغه صبر ایتمك (الخوف) الله تعالی‌دن قورقمق (الرجاء) الله تعالی‌ننك رحمتندن امید ایتمك (التوكل) هر اشده الله تعالی‌کا توکل قیلمق (المجاهدة) نفس بلان صوغوشمق (ذکر الموت) اولومنی کوب ایس‌کا توشورمك (التفویض) هر اشنی الله تعالی‌کا تابشرمق (الشجاعة) بهادرلق وقورقماس‌سزلق (الحلم) یومشاق کونکللی بولمق (الامانة) ایمین بولمق یعنی امانت دار بولمق (وفاء العهد) عهدکا وفا قیلمق ووعده‌ده تورمق (حسن الظن) ایذگو گمان‌ده بولمق (الزهد) زهدلك وپرهیزکارلك (القناعة) قناعتلی بولمق (السعی) اجتهاد قیلمق (المبادرة) ایذگو اش‌کا آشوقمق (الشفقة) شفقتلی ومرحمتلی بولمق (الحیاء) اویاتلی وحیالی بولمق (الصلابة) دین‌ده قاطی بولمق (الوقار) آقرونلق وآشوقمامق (الذكاء) زیراك بولمق (العفة) پیرهیزکار بولمق وزنادان پاك بولمق (الاستقامة) دین‌ده محکم بولمق (الادب) آدبلی بولمق (الفراسة) فراستلی بولمق (التفكر) فکرلی بولمق (الصدق) سوزده توغری بولمق (کظم الغیظ) آچو یوتمق (العفو) عفو قیلمق وکشی‌ننك عیبین کیچمك (التوبة) توبه قیلمق (الخشوع) یعنی عبادتده اوزنکنی اونوتمق موندان باشقه دخی اخلاق حسنه کوبدر طریقهٔ محمدیه‌دن قاراسانك تابارسن -

ایمدی ای اوغل فروض معتقداتدان دخی ایشتکه نی نرسه‌لردر اما اکرده اوشبو فروض معتقدات رساله‌سندن بر بر بالاغه سبق بیرسانك مثلا الله تعالی‌کا ایمان کیتورمك فرض یعنی لا اله الا الله دیمك فرض دیب آیتکان جمله‌نی بیرکاچ الله تعالی‌کا ایمان کیتورمك فرض دیب اعتقاد قیلدم واقرار قیلدم دیب آیتدر تاکه بالا اقرار قیلوب اعتقاد قیلسون ـ حکایت طریقنچه‌غنه اوقوماسون چونکه کوب خلفه‌لر اوّل الله تعالی‌کا ایمان کیتورمك ـ ایکنچی فرشته‌لرکا ایمان کیتورمك دیب اوقوتالار بو ایمان توکلدر بلکه ایمان کیتورمك دیب باری حکایت قیلودر عوام بالاسی لا اقل سننك آلدنکده اقرار قیلوب قالسون ـ عمرنده بر مرتبه اقرار قیلمق فرض ایدی تاکه فرض دان قوتولسون ❀

Ex libris

(بسم الله الرحمن الرحيم)

فروض معتقدات یعنی اعتقادی فرض بولغان نرسه‌لرنی یوز ایللی‌دن زیاده
حساب قیلمشلار درکه بالالارغه بلدرمکی لازم بولغانلارین مونده یازارمز (الاوّل
الله تعالی‌کا ایمان کیتورمك فرض یعنی لا اله الا الله دیمك فرض (ایکنچی
دخی کیمو تمامینچه کامل آیتمك فرض یعنی لا اله الا الله دیب‌ده محمد رسول الله‌نی
آیتماسه ایمان کامل بولماس - عمرنده بر مرتبه لا اله الا الله محمد رسول الله
دیب آیتمك فرض دیب اعتقاد قیلمق - ایمان آیت دیب امر قیلغانده
هیچ توقف‌سز آیتمك فرض - تلندن و کونکلندن اوشبو کلمه‌لرنی آیتکان کشی
مؤمن بولا دیب اعتقاد قیلمق فرض - دخی بر الله‌دان غیر اله‌لر یوق دیب
شکسز بلمك فرض - الله تعالی‌ننك برلکینه و بارلغینه بارسدن مقدم اقرار قیلمق
فرض دیب اعتقاد قیلمق فرض یعنی براوننك موینینه ایمان کیتور دیب
قلچ قویغاندان صونك جاننداان امید اوزکاچ یاکه اولوم حالنده اقراری اقرار
بولماس دیب بلمك فرض - کونکل‌ننك تل‌کا موافق بولمقی فرض یعنی الله
تعالی بر و بار دیب تلی بلان اقرار قیلوب کونکلی بلان اشانمق فرض -
ودخی تلی و کونکلی و باشقه اعضالاری عقللی بولوب تورغان مدتده واولگونچه
مونکار منافی بولغان نرسه‌لردن خالی بولمق فرض - دخی الله تعالی‌ننك اوّلی
یوق دیب اعتقاد قیلمق فرض - والله تعالی‌ننك آخری یوق دیب اعتقاد
قیلمق فرض - الله تعالی گناهلارنی یارلقاغوچی دیب اعتقاد قیلمق فرض -
الله تعالی عدلدر هیچ کم‌کا ظلملق قیلمایدر دیب اعتقاد قیلمق فرض -
گناهلارنی یارلقاسه‌ده الله تعالی‌ننك فضلی بار یارلقاماسه‌ده عدلی بار دیب
اعتقاد قیلمق فرض - الله تعالی هیچ کمنی توغدرمادی دیب اعتقاد قیلمق
فرض - والله تعالی هیچ کمدن توغمادی دیب اعتقاد قیلمق فرض - الله تعالی‌ننك
تینکداشی یوق دیب اعتقاد قیلمق فرض - الله تعالی‌ننك اسمی شریفی ذکر
قیلونغانده کیراك اوزی ذکر قیلسون کیراك ایشتسون الله تعالی‌نی تعظیم‌کا
دلالت قیلا تورغان لفظلار بلان جواب بیرمك فرض مثلا تعالی - تبارك و تعالی -
جل جلاله دیکان لفظلارنی آیتمك فرض - الله تعالی‌نی اوچ وحدة بلان برلامك

فرض‌دیب اعتقاد قیلمق فرض ـ الله‌تعالی واجب الوجودلکده بردر وبارلغی
اوزی‌ننك ذاتندانندر دیب اعتقاد قیلمق فرض ـ الله تعالی عالمنی بوقدان
یاراتقوچی بولمقلقده بردر وآندان‌غیری یاراتقوچی‌یوقدر دیب اعتقادقیلمق
فرض ـ والله تعالی معبود بولمقلقده بردر آندان غیری معبود برحق‌یوقدر
دیب‌اعتقاد قیلمق‌فرض ـ والله‌تعالی‌ننك سلبیه صفتلاری باردر والله تعالی‌ننك
ذات شریفی جمیع نقصان صفتلاردان منزهدر دیب اعتقاد قیلمق فرض ـ
والله‌تعالی‌ننك صفات ثبوتیه‌سی باردر دیب اعتقاد قیلمق فرض ـ وبارچه‌سی
قدیملردر دیب اعتقاد قیلمق فرض ـ والله تعالی‌ننك صفاتی‌ذاتینه عین‌توکل
وغیر توکل دیب اعتقاد قیلمق فرض ـ والله تعالی‌ننك بلمك‌لك صفتی‌باردر
الله تعالی‌دن هیچ آیرولماس یعنی الله تعالی‌ننك بلمك‌لکی هیچ اوزکارماس
وبلماکان وقتی‌بولماس دیب اعتقاد قیلمق فرض ـ الله‌تعالی‌ننك بلماکلـکی
بزننك بلماکلـکمزکا اصلا اوخشاماس‌دیب بلمك فرض ـ الله تعالی هر بر دنیاده
موجود بولغان نرسه‌نی معدوم بولغان نرسه‌نی ممکن بولغان نرسه‌نی وممتنع بولغان
نرسه‌نی بلادر الله‌تعالی‌ننك بلماکلـکندن هیچ نرسه خارج توکلدر دیب اعتقاد
قیلمق فرض ـ غیب علمی الله‌تعالی‌کا مخصوص دیب بلمك فرض ـ نجوم‌ننك
اصلا اثری یوق‌دیب بلمك فرض ـ بنده‌لرینه پیغمبرلر یبارمك الله‌تعالی‌کا
واجب اش توکل ایدی دیب بلمك فرض ـ والله تعالی هر بر ممکن بولغان
نرسه‌کا قادر وکوچی یتکوچیدر دیب بلمك فرض ـ والله تعالی اوزی‌ننك
اشنده وقدرتنده واسطه‌کا محتاج توکلدر قیلماغه تلاکان نرسه‌سنده هیچ عاجز
بولماس دیب اعتقاد قیلمق فرض ـ وکامل‌صفتی‌دردیب بلمك فرض ـ والله
تعالی‌ننك قدرتی‌وکوچی‌یتماکلـکی‌بزننك‌قدرتمزکا وبزننك‌کوچمزکا‌اوخشاماس
دیب اعتقاد قیلمق فرض ـ الله تعالی تریکدر ترك‌لکی بزننك کبك تن
بلان قان بلان جان بلان توکلدر دیب بلمك فرض ـ والله‌تعالی تلاگوچیدر
تلامك‌لکی بزننك تلاماکمز کبك توکلدر دیب اعتقاد قیلمق فرض ـ والله
تعالی ایشتکوچیدر وایشتمك‌لکی بزننك کبك قولاق بلان توکلدر‌دیب‌بلمك
فرض ـ الله‌تعالی‌کورگوچیدر کورماکلـکی‌بزننك‌کورماکمزکا اوخشاماس‌دیب
بلمك فرض ـ والله تعالی سویلاشکوچیدر سویلاشماکی بزننك‌کبك تل‌بلان

حرف بلان آواز بلان توکلدر دیب بلمك فرض - الله‌تعالی هر برجانلی نرسه‌کا رزق بیرگوچیدر دیب بلمك فرض - یاراتمق الله تعالی‌دن کسب ایتمك بنده‌دن دیب بلمك فرض - بنده کسب قیلسه اوزی‌ننك رضالقی بولماغان نرسه‌نی‌ده خلق ایته دیب بلمك فرض - الله تعالی‌ننك فعلی عرضلاردان بر عرض بلان معلل توکلدر دیب بلمك فرض - بنده‌لرکا شریعت‌نی پیغمبر علیه السلام الله تعالی طرفندان کیتوردی دیب بلوب راستلق‌قه توتمق فرض - والله‌تعالی اوزی‌ننك بنده‌لرینه دین‌وشریعت اوگراتمك اوچون پیغمبرلر یباردی دیب اعتقاد قیلمق فرض - وبعض پیغمبرلرینه کتاب ایندردی وحی یباردی دیب اعتقاد قیلمق فرض - مؤمن بنده‌لر اوجماحده الله تعالی‌نی کیفیت‌سز کورورلر دیب بلمك فرض - والله تعالی‌نی کورماکمز زیدنی بکرنی وآطنی وغیرلرنی کورماکمز قبیلندن توکلدر دیب اعتقاد قیلمق فرض - کعبهء مکرمه قبله‌مزدر دیب اعتقاد قیلمق فرض - بیت المقدس قبله ایدی دیب بلمك فرض گرچه منسوح بولسه‌ده (براو اوصاف مذکوره بلان الله تعالی‌نی بلماسه ایمانی صحیح توکلدر دیمشلر) الله تعالی حلال ایتکان نرسه‌نی حلال دیب اعتقاد قیلمق فرض - والله تعالی حرام ایتکان نرسه‌نی حرام دیب اعتقاد قیلمق فرض - الله تعالی کوکدن کتابلار ایندردی دیب اعتقاد قیلمق فرض - زبورنی داود علیه السلام‌غه ایندردی دیب اعتقاد قیلمق فرض - توراتنی موسی علیه السلام‌غه ایندردی دیب اعتقاد قیلمق فرض - انجیلنی عیسی علیه السلام‌غه ایندردی دیب اعتقاد قیلمق فرض - قرآن‌نی محمد علیه السلام‌غه ایندردی دیب اعتقاد قیلمق فرض - قرآن حکمینه ایارمك لازم دیب اعتقاد قیلمق فرض - قرآن اینکاچ اوّل اینکان کتابلارننك حکمی منسوح بولدی دیب اعتقاد قیلمق فرض - قرآن‌ننك حکمی قیامت‌کاچه هیچ اوزکارماس دیب اعتقاد قیلمق فرض - وقرآن الله‌تعالی‌دن ایندی مصحف‌لرده یازلمشدر دیب اعتقاد قیلمق فرض - قرآن تل‌لرده اوقولادر کونکل‌لرکا حفظ قیلونادر دیب اعتقاد قیلمق فرض - ایمانسزلارغه هرقایوسینه وبعض گناهلی مؤمن‌لرکا قبر عذابی بولاچقدر دیب اعتقاد قیلمق فرض - والله‌تعالی‌ننك فرشته‌لری جسم نورانی وهرصورت‌کا کرورکا قابل‌لردر دیب اعتقاد قیلمق فرض - فرشته‌لر گناهدان

معصوملردر دیب اعتقاد قیلمق فرض - وفرشته‌لر الله تعالی‌ننك یاراتقان قل‌لاری‌در ایرلك خاتونلق بلان متصف بولماسلار دیب اعتقاد قیلمق فرض - الله‌تعالی‌ننك‌یبارلمش‌پیغمبرلرینه‌ایناںمق‌وتصدیق‌قیلمق‌فرض - پیغمبرلرننك اوّلی آدم علیه السلام آخری محمد علیه السلام دیب اعتقاد قیلمق فرض - قرآنده مذکور یکرمی سکز پیغمبرکا برام برام ایمان کیتورمك فرض - آدم علیه‌السلام پیغمبر ایدی وبارچه امت آدم ذریاتندندر دیب بلمك فرض - شیث علیه السلام پیغمبردر دیب اعتقاد قیلمق فرض - ادریس علیه السلام پیغمبردر دیب اعتقادقیلمق‌فرض - نوح علیه السلام‌پیغمبردر دیب ایمان کیتورمك فرض - هود علیه السلام پیغمبردر دیب بلمك فرض - لوط علیه السلام پیغمبردر دیب اعتقاد قیلمق فرض - صالح علیه‌السلام پیغمبردر دیب ایمان کیتورمك فرض - ابراهیم علیه السلام پیغمبر ایدی دیب بلمك فرض - اسماعیل علیه السلام‌نی پیغمبر دیب بلمك فرض - اسحاق علیه‌السلام‌نی‌پیغمبر دیب اعتقاد قیلمق فرض - یعقوب علیه السلام‌غه ایمان کیتورمك فرض - یوسف علیه السلام پیغمبردر دیب بلمك فرض - ایوب علیه السلام پیغمبر دیب بلمك فرض - موسی علیه السلام پیغمبردر دیب بلمك فرض - شعیب علیه‌السلام‌غه ایمان کیتورمك فرض - یوشع علیه‌السلام پیغمبردر دیب بلمك فرض - هارون علیه السلام پیغمبر دیب بلمك فرض - داود علیه السلام پیغمبردر دیب اعتقادقیلمق‌فرض - سلیمان علیه السلام‌غه ایمان‌کیتورمك‌فرض - الیاس علیه السلام پیغمبر ایدی دیب بلمك فرض - یونس علیه السلام پیغمبردر دیب بلمك فرض - الیسع علیه السلام‌غه ایمان کیتورمك فرض قرآنده ذوالکفل آتالغان پیغمبر اوشبودر - زکریا علیه السلام پیغمبر دیب بلمك فرض - یحیی علیه السلام پیغمبردر دیب بلمك فرض - عیسی علیه السلام پیغمبردر دیب بلمك فرض - محمد علیه السلام رسول وپیغمبردر دیب اعتقاد قیلمق فرض - عزیر لقمان ذوالقرنین علیهم السلام حقنده اختلاف باردر اگر پیغمبر ایدی‌لر دیکان سوز حق بولسه آلارنی هم پیغمبردر دیب اعتقاد قیلمق فرض‌در - پیغمبرلر مقرب فرشته‌لردن افضل‌در دیب بلمك فرض - پیغمبرلر پیغمبر بولغاچ ده وهم پیغمبرلك کیلماس‌دن مقدم‌ده‌ده هیچ بر

گناه

گناه قیلماديلار ديب اعتقاد قیلمق فرض - پیغمبرلرننك آخرغیسی بولغوچی محمد علیه السلام بارچه پیغمبرلردن افضلدر ديب اعتقاد قیلمق فرض - پیغمبر علیه السلامننك نسبین عدنانغه چه بلمك فرض ديب اعتقاد قیلمق فرض - ومحمد علیه السلام جمیع عیبلردن وکیمچیلكلردن پاکدر ديب بلمك فرض - عمرنده بر مرتبه - ودخی پیغمبر علیه السلام جمیع نقصاندن پاك ديب آیت ديب امر قیلغانده على الفور آیتمك فرض - پیغمبر علیه السلامننك جمیع نقصاندان پاك بولمقلغی پیغمبرلکینه دلیلدر ديب بلمك فرض - بو سوزده تلی بلان کونکلی موافق بولمق فرض - تلی بلان آیتوب ده کونکلی بلان اشانماسه ایمان بولماس - بأس حالندن مقدم اقراری فرض - اوله باشلاغاچ یاکه بو سوزنی آیتماسانك مو ينونكنی چابوب اوزامن دیکاچ گنه اقرار قیلمق ایمان توکلدر - پیغمبر علیه السلام آدمیلرننك اینگ گوراکیدر ديب اعتقاد قیلمق فرض - اصالة مبعوث بولدی دیمك فرض - والله تعالی طرفندان فرشته واسطه سی بلان وحی بلان پیغمبر مبعوث بولدی ديب بلمك فرض - پیغمبر علیه السلامدان هیچ بر دیوانه لك صادر بولمادی ديب بلمك فرض - ومحمد علیه السلامننك معجزالری بار ديب اعتقاد قیلمق فرض - پیغمبر بولماس بوروندن هم معجزالری بار ایدی ديب بلمك فرض - پیغمبر علیه السلام یردن کوككا معراجغه آشدی تنی بلان ديب اعتقاد قیلمق فرض - پیغمبر علیه السلامننك اسمین ذکر قیلغاچ یاکه اسمین ایشتکاچ صلوات آیتمك فرض - پیغمبر علیه السلام حقنده نقص نرسه لردن کونکلی حالی بولمق فرض - حتی براوننك تلندن پیغمبر علیه السلام حقنده نقص بولغان نرسه صادر بولسه قتلی واجبدر دیه شلرگرچه توبه قیلسه ده - پیغمبر علیه السلامننك اینگ امتلرندن کراماتننك ظهورینه اعتقاد قیلمق فرض - واول کرامتلر پیغمبر علیه السلامننك معجزاسندان در ديب بلمك فرض - اولیالر پیغمبرلر درجه سینه ایرشماسلر ديب اعتقاد قیلمق فرض - عملده دورت مذهب بار ديب اعتقاد قیلمق فرض - جنت بار ديب اعتقاد قیلمق فرض - جهنم بار ديب اعتقاد قیلمق فرض - اسرائیل صورینی اورمکی بار ديب بلمك فرض - قیامت قایم بولاچق ديب بلمك فرض - وقیامت آلدندان علامات قیامت بولور ديب بلمك فرض - اینگ تقدیر ویاوز تقدیر الله تعالی دندر ديب بلمك فرض - اولکاندن صونك تریلوب دنیاداغی روشچه بولوب قبردن قوبمق حق ديب اعتقاد قیلمق فرض -

حقايق اشيا ثابت در ديب اعتقاد قيلمق فرض - جسم جزء لا يتجزى دن مركب ديب
اعتقاد قيلمق فرض - قيامت كوننده حسابدان صونك جنت كا مؤمن لر كرورلر
ديب اعتقاد قيلمق فرض - پيغمبرلرننك وفرشته لرننك شفاعتى حقدر ديب بلمك
فرض - جهنم اوستنده قورولمش صراط كوپرندن اوتمك حق ديب بلمك فرض -
بعض مؤمن لر مشقت سز اوتار ديب بلمك فرض - وبعضلرى مؤاخذه بعدنده
اوتار ديب اعتقاد قيلمق فرض - هر مؤمن بنده عرض دن اوتار وموقفده بولورلار
ديب بلمك فرض - كفردن غير گناه مؤمن بنده نى ايماندان چيقارماس ديب بلمك
فرض - پيغمبر عليه السلام اون صحابه كا اوجماح بلان سيونرچ بيردى ديب بلمك
فرض - بدر صوغوشنى وغير صوغوشلارده صحابه لر شهيد بولديلار ديب بلمك فرض -
حضرت ابو بكر وعمر رضى الله عنهما اننك خلافتى حقدر ديب بلمك فرض - امامغه
اطاعت قيلمق فرض ديب بلمك فرض - هر بر جان اياسينه رزقى ايرشه در ديب
بلمك فرض - آيت نى وحديث نى ممكن قدر ظاهرينه حمل قيلمق فرض ديب
بلمك فرض - هر بر ايذگو وفاسق آرتنده نماز اوقو جايز ديب بلمك فرض -
چيتوككا مسح قيلو جايز ديب بلمك فرض - بش قبله بار ديب اعتقاد قيلمق
فرض - مثلا تن ننك قبله سى مسجد حرام جان ننك قبله سى بيت معمور قلب ننك
قبله سى عرش عقل ننك قبله سى كعبه فهم ننك قبله سى كرسى ديب بلمك فرض -
دخى امام بش ديب اعتقاد قيلمق فرض - تن ننك امامى محراب جان ننك امامى
قرآن قلب ننك امامى محمد عقل ننك امامى ميكائيل عليه السلام فهم ننك امامى
جبرائيل عليه السلام ديب بلمك فرض - براوا وشبولارنى كونكلندن بلماسه امامتى
جايز تركلدر ديمشلر اكر بر امامدان سؤال قيلونسه بز سنكا اقتدا قيلامز سن
كم كا اقتدا قيلاسن بزننك نمازمز سننك بلان دورست بولا سننك نمازنك كم بلان
دورست بولا بزننك امامز سن سننك امامنك كم بزننك قبله مز كعبه سننك قبله نك
نى نرسه ديسه لر امام جواب بيرور من اوتكان امام لارغه اقتدا قيلامن آل محمد كا
اقتدا قيلديلار منم نمازم علمم بلان دورست بولدى ومنم امامم قرآندر قبلهم
دخى سزننك قبله نكزدر يعنى كعبه در *

بسم

(بســـم الله الرحمن الرحيم)

يقول الله عز وجل عجبت لمن ايقن بالموت كيف يفرح وعجبت لمن ايقن بالحساب كيف يجمع المال وعجبت لمن ايقن بالقبر كيف يضحك وعجبت لمن ايقن بالآخرة كيف يستريح وعجبت لمن ايقن بالدنيا وزوالها كيف يطمئن اليها وعجبت لمن ايقن هو عالم باللسان وجاهل بالقلب وعجبت لمن هو طاهر بالماء وهو غير طاهر بالقلب وعجبت لمن يشتغل بعيوب الناس ويغفل عن عيب نفسه وعجبت لمن يعلم ان الله مطاع عليه كيف يعصيه وعجبت لمن يعلم انه يموت وحده ويدخل القبر وحده ويحاسب وحده كيف يستأنس بالناس لا اله الا انا حقا حقا محمد عبدى ورسولى صدق الله تعالى *

الموعظة الثانية

يقول الله تبارك وتعالى شهدت نفسى لنفسى ان لا اله الا انا وحدى لا شريك لى وان محمدا عبدى ورسولى فمن لم يرض بقضائى ولم يصبر على بلائى ولم يشكر على نعمائى ولم يقنع بعطائى فليعبد ربا سواى - ومن اصبح حزينا على الدنيا فكانما اصبح ساخطا على ومن اشتكى مصيبة فقد شكانى ومن دخل على غنى فتواضع له لاجل غناه ذهب ثلثا دينه ومن لطم على وجه للميت فكانما اخذ رنى يقاتلنى به ومن كسر عودا على قبر فكانما هدم باب كعبتى بيده ومن لم يبال من اى باب يأكله ما ابالى من اى باب ادخله جهنم ومن لم يكن زيادة فى دينه فهو فى النقصان ومن كان فى النقصان فالموت خير له ومن عمل بما علم ورثه الله تعالى علم ما لم يعلم ومن اطال امله لم يخلص عمله *

الموعظة الثالثة

يقول الله عز وجل يا ابن آدم اقنع تستغن واترك الحساب تستريح واجتنب الحرام يخلص دينك ومن ترك الغيبة ظهرت محبتى ومن اعتزل الناس سلم منهم ومن قل كلامه كمل عقله ومن رضى بالقليل فقد وثق بالله يا ابن آدم انت لا تعمل بما تعلم فكيف تطلب علم ما لم تعلم يا ابن آدم تعمل فى الدنيا كانك لا تموت غدا وتجمع كانك مخلد ابدا *

الموعظة الرابعة

يقول الله عز وجل يا ابن آدم من اصبح حزينا على الدنيا لم يزد من الله الا بعدا وفى الدنيا الا كربا وفى الآخرة الا جهدا والزمه الله قلبا هما لا ينقطع عنه ابدا وشغلا لا يفرغ منه وفقرا لا ينال غنى يا ابن آدم كل يوم ينقص من عمرك وانت لا تدرى وآتيك كل يوم رزقك وانت لا تحمد على فلا بالقليل تقنع ولا بالكثير تشبع يا ابن آدم ما من يوم الا يأتيك رزقك من عندى وما من ليلة الا يأتين الملائكة من عندك بعمل قبيح تأكل رزقى وتعصينى وانت تدعوننى فاستجب لك خيرى اليك فنعم المولى ونعم النصير انا اليك وبئس العبد انت لى تسألنى فاعطيك واستر عليك سوءة بعد سوءة وفضيحة بعد فضيحة وانا استحى منك وانت لا تستحى منى تسألنى وتذكر غيرى وتخاف من الناس وتأمن منى وتخاف مقتهم وتأمن من غضبى *

الموعظة الخامسة

يقول الله عز وجل يا ابن آدم لا تكن ممن يقصر فى التوبة ويطول الامل ويرجوا الآخرة بلا عمل تقول قول العابدين وتعمل عمل المنافقين ان اعطى لم تقنع وان امنع لم تصبر تأمر بالخير ولم تفعل وتنهى عن الشر ولم تنته عنه وتحب الصالحين ولست منهم وتبغض المنافقين وانت منهم تقول ما لا تفعل وتفعل ما لا تؤمر يا ابن آدم ما من يوم جديد الا والارض تخاطبك فى قولها تقول لك يا ابن آدم تمشى على ظهرى ومصيرتك الى بطنى وتضحك على ظهرى ثم تحزن فى بطنى وتأكل الشهوات فى ظهرى يا ابن آدم انا بيت الوحدة وانا بيت الظلمة وانا بيت الوحشة وانا بيت المسئلة وانا بيت الحيوة والعقارب فاعمرنى ولا تخربنى *

الموعظة السادسة

يقول الله عز وجل يا ابن آدم ما خلقتكم لاستكثر بكم من قلة ولا استأنس بكم من وحشة ولا لاستعين بكم من امر عجزت عنه ولا لجلب منفعة ولا لدفع

مضرة بل خلقتكم لتعبدونى طويلا وتشكرونى جزيلا وتسبحونى بكرة واصيلا يا ابن آدم لو ان أوّلكم وآخركم وحيكم وميتكم وصغيركم وكبيركم وحركم وعبدكم اجتمعوا على معصيتى مانقص ذلك من ملكى مثقال ذرة ولو ان أوّلكم وآخركم وحيكم وميتكم وصغيركم وكبيركم وحركم وعبدكم اجتمعوا فى طاعتى ما زاد ذلك فى ملكى مثقال ذرة ومن جاهد فانما يجاهد لنفسه ومن كفر واعرض فان الله غنى عن العالمين *

الموعظة السابعة

يقول الله عز وجل يا عبيد الدينار ويا عبيد الدراهم انى خلقتهما لكم لتأكلوا بهما رزقى وتلبسوا بهما ثيابى وتسبحونى وتقدسونى ثم تأخذون كتابى وتجعلونه ورائكم وتأخذون الدينار والدرهم وتجعلونهما فوق رأسكم ورفعتم بيوتكم وخفضتم بيوتى وزخرفتم بيوتكم وحربتم بيوتى وانستم بيوتكم واوحشتم بيوتى فلا انتم اخيار ولا انتم ابرار انتم عبد الدنيا وجماع اموالها مثلكم كمثل القبور المجصصة يرى ظاهرها مليحا وباطنها قبيح وهكذا تصلحون وتحبون الناس وتحبون اليوم بالسنتكم الحلوة وافعالكم الجميلة ومتباعدون بقلوبكم القاسية واحوالكم الخبيثة يا ابن آدم خلص عملك فلا تسألنى فانى اعطى اكثر مما يطلب السائلون *

الموعظة الثامنة

يقول الله عز وجل يا ابن آدم لم اخلقكم عبثا ولا اوجدتكم سدى وما انا بغافل وانا لكم ولن تنالوا ماعندى الا بالصبر على ما تكرهون فى طلب رضائى والصبر على طاعتى ايسر لكم من الصبر على معصيتى وترك الدنيا ايسر لكم من الاغترار وحر الدنيا ايسر لكم من حر النار وعذاب الدنيا ايسر لكم من عذاب الآخرة يا ابن آدم كلكم ضال الا من هديته وكلكم هالك الا من نجيته وكلكم مسىء الا من عصمته فتوبوا الى ارحمكم ولا تهتكوا استاركم عند من لا يخفى عليه اسراركم *

الموعظة التاسعة

يقول الله عز وجل يا ابن آدم لا تلعنوا المخلوقين فترد اللعنة عليكم يا ابن

آدم استقامت السموات بلا عمد باسم واحد من الاسماء ولا يستقيم قلوبكم بالف موعظة من كتابي يا ابن آدم كما لا يلين الحجر في الماء كذلك لا تأثر الموعظة في القلوب القاسية يا ابن آدم كيف تشهدون وانكم عباد الله ثم تعصونه وكيف تزعمون وان الموت حق وانتم لها كارهون وتقولون بافواهكم ما ليس في قلوبكم وتحسبونه هينا وهو عند الله عظيم *

الموعظة العاشرة

يقول الله عزوجل يا اهل الكتاب قد جاءكم برهان من ربكم وشفاء لما في الصدور فانكم ام تحسنوا الا من احسن اليكم ولا تصلوا الا من اوصلكم ولا تكلمون الا من كلمكم ولا تطعمون الا من اطعمكم ولا تكرمون الا من اكرمكم فليس لاحد فضل انما المؤمنون الذين آمنوا بالله ورسوله الذين يحسنون من اساء اليهم ويصلون من قطعهم ويطعمون من حرمهم ويأتمنون من خانهم ويكلمون من هجرهم ويكرمون من اهانهم واني عليكم خبير صدق الله *

الموعظة الحادية عشر

يقول الله عز وجل يا ابن آدم الدنيا دار من لا دار له ومال من لا مال له ويجمعها من لا عقل له وبها يفرح من لا فهم له وفيها يمرح من لا يقين له وعليها يحرص من لا توكل له ويطلب شهواتها من لا معرفة له فمن اراد نعمة زائلة وحيوة منقطعة فقد ظلم وعصى ربه ونسي الآخرة وغرته دنياه يا ابن آدم راعوني وتأجروني وعاملوني واسلفوني فربحكم عندي ما لا عين رأت ولا اذن سمعت ولا خطر على قلب بشر ولا ينفذ جزاءكم ولا ينتقص ما عندي وانا الوهاب الكريم *

الموعظة الثانية عشر

يقول الله عز وجل يا ابن آدم اذكروا نعمتي التي انعمت عليكم واوفوا بعهدي اوفي بعهدكم واياي فارهبوني - وكما لا تهدى الا بدليل كذلك لا طريق الى الجنة الا بالعلم وكما لا يجمعون المال الا بالنصب كذلك لا يدخل الجنة الا بالصبر على العبادة تقربوا الى بالنوافل واطلبوا رضائي برضاء المساكين عنكم ورعبوا

فى رحمتى بمجالس العلماء فان رحمتى لا تفارق عنهم طرفة عين اسمع الكلام
والحق بمجالس العلماء اقول انه من تكبر على مسكين حشرته يوم القيمة صورة
الذر ومن تواضع العالم رفعته فى الدنيا والآخرة ومن هتك ستر المسلم هتكته
ستره سبعين مرة ومن اهان فقيرا فقد بارزنى بالمحاربة ومن يؤمن بى صافحته
الملائكة فى الدنيا والآخرة صدق الله تعالى *

الموعظة الرابعة عشر

يقول الله عز وجل يا ابن آدم كم من سراج اطفاءه الريح وكم من عابد افسده العجب
وكم من غنى افسده الغنى وكم من فقير افسده الفقر وكم من صحيح افسده العافية وكم
من عالم افسده علمه فلولا مشايخ ركع وشباب خشع واطفال رضع وبهايم رتع لجعلت السماء
من فوقكم حديدا والارض صفصفا والتراب رمادا وما انزلت عليكم من السماء قطرة وما
انبتت لكم فى الارض حبة واصبت عليكم صب العذاب صبا يا ابن آدم اطيعونى بقدر
حاجتكم الى واعصونى بقدر صبركم على النار ولا تنظروا الى آجالكم المستأخرة
وارزاقكم الحاضرة وذنوبكم المستأثرة فكل شىء هالك الا وجهه له الحكم واليه ترجعون

الموعظة الخامسة عشر

يقول الله عز وجل يا ابن آدم اصبر وتواضع ارفعك واشكرنى ازدك واذكرنى
اذكرك واستغفرلى اغفرلك وادعونى استجب لك وتب الى انب عليك واسألنى
اعطيك وتصدق ابارك لك فى رزقك وصل رحمك ازد اجلك واطلب منى
العافية بطول الصحة والسلامة فى الوحدة والاخلاص فى الورع والرغبة فى التوبة
والغناء فى القناعة يا ابن آدم كيف تطمع فى حب الله مع حب المال وكيف
تطمع فى جلاء القلب مع كثرة النوم وكيف تطمع فى خوف الله مع خوف الفقر
وكيف تطمع فى الورع مع الحرص على الدنيا وكيف تطمع فى الرضاء مع البخل
وكيف تطمع فى حلمك مع حب الدنيا وحب المدح وكيف تطمع السعادة مع قلة العلم *

الموعظة السادسة عشر

يقول الله عز وجل يا ابن آدم لاعيش كالتدبير ولاورع كالكف عن الاذى ولا

حب ارفع من الرب تعالى ولا شفيع كالتوبة ولاعبادة كالعلم ولا صلوة كالخشية ولا ظفر كالصبر ولا سعادة كالتوفيق ولا زين من العقل ولا انس يا ابن آدم تفرغ لعبادة املأ قلبك غنى وابارك فى رزقك واحل جسمك راحة ولا تغفل عن ذكرى وان تغفل عن ذكرى املأ قلبك فقرا وبدنك تعبا ونصبا وصدرك هما فلو ابصرت ما بقى من عمرك لذهب فيما بقى من املك يا ابن آدم بعافيتى قويت على طاعتى وبتوفيقى اديت فريضتى وبرزقى تقويت على معصيتى وتمشى ما شاء لنفسك قمت وقعدت وضجعت فى كنفى امسيت واصبحت وفى فضلى عشت ونعمتى تقبلت وبعافيتى تجملت تنسانى وتذكر غيرى فلم تؤد شكرى *

الموعظة السابعة عشر

يقول الله عز وجل يا ابن آدم تكشف اسرارك فاذا اذنبت ذنبا فلا تنظر الى صغره ولكن انظر الى من عصيت واذا رزقت رزقا قليلا فلا تنظر الى قلته ولكن انظر الى من رزقك تحقر الذنب الصغير فانك لا تدرى باى ذنب عصيته ولا تأمن مكرى فان مكرى خفى عليك من بيت النمل على الصفا فى الليلة المظلمة يا ابن آدم هل عصيتنى فذكرت غضبى فانتهيت فهل اديت فريضتى كما امرتك وهل احسنت المساكين من مالك وهل احسنت لمن اساء اليك وهل عفوت عمن ظلمك وهل تكلمت من هجرك وهل وصلت من قطعك وهل انصفت من خانك وهل ادبت ولدك وهل ارضيت جيرانك وهل سئلت عن امر دينك ودنياك فانى لا انظر الى صوركم ولا الى محاسنكم ولكن انظر الى قلوبكم وارضى بهذه الخصال منكم *

الموعظة الثامنة عشر

يقول الله عز وجل يا ابن آدم انظر لنفسك والى جميع خلقى فان وجدت احدا اعز عليك من نفسك فاصرف كرامتك اليه واكرم نفسك بالتوبة والعمل الصالح وان كانت نفسك عليك عزيزا واذكروا نعمت الله عليكم وميثاقكم الذى واثقكم به اذا قلتم سمعنا واطعنا واتقوا الله قبل يوم القيمة يوم التغابن يوم الحاقة يوم كان مقداره خمسين الف سنة يوم لا ينطقون ولا يؤذن لهم

فيعتذرون